

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/18/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119368672
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedlačková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119368672.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobkyne: FISWELL s. r. o., so sídlom Trnavská cesta 34, 821 02 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 44 645 686, zastúpeného ANDELOVÁ & Co., s. r. o., so sídlom Tomášikova 15950/10H, 821 03 Bratislava, IČO: 47 506 946, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 499 500, o zaplatenie sumy 25 370,35 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 62Cb/121/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2021, č. k. 43Cob/24/2021-270, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného z a m i e t a .

II. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. septembra 2020, č. k. 62Cb/121/2019-156 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 25 370,35 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 25 370,35 eur od 24. augusta 2019 do zaplatenia a paušálnou náhradou nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2021, č. k. 43Cob/24/2021-270 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“), na základe odvolania žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a v súvisiacom výroku III. o nároku na náhradu trov konania. Súčasne priznal žalobkyni proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne konštatoval

existenciu právoplatného rozhodnutia v predchádzajúcom konaní sp. zn. 43Cb/190/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. apríla 2018, č. k. 41Cb/202/2017-417, ktorým bola žalobkyni priznaná istina vo výške 50 388,- eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 2. apríla 2015 do zaplatenia. Ďalej uviedol, že v predchádzajúcom konaní bola žalobkyni priznaná istina spočívajúca vo vyúčtovanej cene plnenia, t. j. bola priznaná hlavná pohľadávka, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou, čo znamená, že o existencii, oprávnenosti, dôvodnosti, ako aj o výške hlavnej pohľadávky, t. j. zabezpečeného práva bolo už rozhodnuté právoplatným rozsudkom súdu. Zároveň bolo právoplatne rozhodnuté aj o tom, že s úhradou hlavného záväzku sa žalovaný dostal do omeškania od 2. apríla 2015, nakoľko od tohto dňa bol priznaný žalobkyni úrok z omeškania právoplatným rozsudkom súdu v predchádzajúcom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie postupoval správne, keď neprihliadal na tie skutkové výhrady žalovaného voči hlavnej pohľadávke, t. j. zabezpečenému právu (vyúčtovanej cene plnenia), keď spochybňoval aj v tomto konaní o zaplatenie zmluvnej pokuty neodobnosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu. Odvolací súd súčasne zdôraznil, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia povinnosti včasnej úhrady hlavného záväzku žalovaného, ktorý už bol žalobkyni právoplatne priznaný (vrátane určenia prvého dňa omeškania s úhradou tohto hlavného záväzku) v predchádzajúcom konaní.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že hlavným odvolacím dôvodom uplatneným žalovaným bola nesprávnosť posúdenia nepremlčania zmluvnej pokuty z dôvodu nesprávneho posúdenia charakteru porušenia povinnosti a momentu vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Odvolací súd vyjadril nesúhlas s názorom žalovaného, podľa ktorého sa v danom prípade jedná o porušenie povinnosti majúceho charakter trvajúceho porušenia, kde premlčacia doba vzniká jednorazovo prvým dňom porušenia povinnosti podľa § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a keďže podľa predchádzajúceho rozhodnutia došlo k porušeniu povinnosti dňa 2. apríla 2015, premlčacia lehota uplynula dňom 2. apríla 2019. Žaloba bola podaná na súd dňa 11. septembra 2019.

5. Odvolací súd ďalej poukázal na názor súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého nárok na zmluvnú pokutu pri jej percentuálnom určení za každý deň omeškania patrí počas celej doby porušovania zmluvnej povinnosti až do jej splnenia. Keďže porušenie povinnosti bolo právoplatne určené dňom 2. apríl 2015, pričom žalovaný uhradil zabezpečenú pohľadávku dňa 13. júna 2018, čo sporné nebolo, potom žalobkyni patrí zmluvná pokuta za toto obdobie, a to za každý deň omeškania samostatne a každý deň omeškania v prípade takto dohodnutej zmluvnej pokuty mu vzniká nové samostatné právo na zaplatenie každej jednotlivej splátky zmluvnej pokuty. Podľa okresného súdu pri percentuálne dohodnutej zmluvnej pokute je povinnosť porušovaná opakovane, každý deň a každým dňom vzniká veriteľovi ďalšie právo na zmluvnú pokutu, pričom pre každý denne vzniknutý nárok plynie aj samostatná premlčacia doba. Okresný súd preto dospel k záveru, že žalobkyňou uplatnený nárok na zmluvnú pokutu premlčaný nebol, keďže žalobkyňa si uplatnila zmluvnú pokutu za obdobie od 11. septembra 2015, t. j. v období štyroch rokov pred podaním žaloby, do splnenia zabezpečenej zmluvnej povinnosti, t. j. do 13. júna 2018, keď nárok na istinu premlčaný nebol. S uvedeným názorom sa odvolací súd stotožnil.

6. Odvolací súd však nesúhlasil s tou časťou odôvodnenia, v ktorej súd prvej inštancie odkázal aj na primeranú aplikáciu § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka pri určení začiatku plynutia premlčacej lehoty, ktorý upravuje premlčanie pri práve na čiastkové plnenie (bod 23. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Uviedol, že § 392 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka sa vzhľadom na jeho obsah a úpravu týka práv na plnenie z dohodnutého záväzku vo vzťahu k dobe splatnosti. V danom prípade nejde pri dohodnutej percentuálnej sadzbe zmluvnej pokuty za každý deň omeškania o čiastkové plnenie a nemôže ísť ani o aplikáciu § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka, pretože v zmysle tohto ustanovenia je pre začiatok plynutia premlčacej lehoty rozhodujúca doba splatnosti záväzku. V danom prípade bráni aplikácii ustanovenia § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka pri určení začiatku plynutia premlčacej lehoty pri zmluvnej pokute, aj keď určenej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania, charakter zmluvnej pokuty, ktorá vzniká v dôsledku porušenia povinnosti. Za predpokladu práva vzniknutého v dôsledku porušenia povinnosti sa jednoznačne aplikuje § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a aplikácia § 392 ods.

2 Obchodného zákonníka, ktorá je viazaná na splatnosť záväzku, nepripadá do úvahy.

7. Odvolací súd ďalej uviedol, že obidve strany sporu poukazovali na rozdielnú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „NS SR“ alebo „najvyšší súd“) vo vzťahu k určení začiatku plynutia premľacej lehoty a spôsobu jej počítania pri úrokoch z omeškania určených v percentuálnej sadzbe za každý deň omeškania. Uvedená rôzna rozhodovacia činnosť NS SR pri posudzovaní premľania úrokov z omeškania bola zhrnutá v rozhodnutí Veľkého senátu NS SR z 18. decembra 2017, sp. zn. 1VCdo/4/2017, kde bolo konštatované, že v rozhodovacej činnosti senátov obchodnoprávneho kolégia NS SR pod sp. zn. 2Obdo/23/2012, sp. zn. 2Obdo/36/2010, sp. zn. 4Obdo/25/2009, sp. zn. 4Obdo/319/1999 sa otázka posudzovania premľania úrokov z omeškania, a to za každý deň samostatne riešila podľa úpravy Obchodného zákonníka, pričom v inej rozhodovacej činnosti NS SR, a to v senátoch občianskoprávneho kolégia napr. pod sp. zn. 1Cdo/157/2009 bolo posudzované premľanie úrokov z omeškania jednorazovo odo dňa prvého dňa vzniku omeškania podľa úpravy Občianskeho zákonníka. V rozhodnutí Veľkého senátu NS SR bolo zdôraznené, že pri rôznej rozhodovacej činnosti obchodnoprávnych a občianskoprávnych senátov NS SR došlo k aplikácii rôznych právnych noriem, a to na jednej strane Obchodného zákonníka a na druhej strane Občianskeho zákonníka, resp. noriem správneho práva.

8. Prezentovaná judikatúra NS SR sa týka riešenia otázky premľania úrokov z omeškania určených percentuálnou sadzbou, pri ktorej je rozhodovacia činnosť občianskoprávnych a obchodnoprávnych senátov rôzna. Pri konštatovaní, že obchodnoprávne senáty jednotne posudzujú premľanie úrokov z omeškania samostatne za každý deň omeškania na rozdiel od rozhodovacej činnosti občianskoprávnych senátov, odvolací súd zdôraznil, že vyššie uvedené rozhodnutia sa týkajú premľania úrokov z omeškania. Podľa odvolacieho súdu je potrebné rozlišovať inštitút premľania zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania, pričom závery o premľaní úrokov z omeškania nie sú automaticky bez ďalšieho použiteľné aj pre zmluvnú pokutu vzhľadom na odlišný charakter tohto majetkového práva ako samostatného práva oproti úrokom z omeškania ako príslušenstva.

9. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené stotožnil so záverom, ktorý prezentoval aj súd prvej inštancie, a to o samostatnom začiatku plynutia premľacej lehoty za každý deň omeškania pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania.

10. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nešpecifikoval úkon uplatnenia pohľadávky a neodôvodnil priznanie paušálnych nákladov, odvolací súd uviedol, že žalovaný tieto vyššie uvedené tvrdenia uviedol ako prostriedok procesnej obrany prvýkrát v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Strany sporu boli poučené v predvolaní na pojednávanie konané dňa 10. septembra 2020 o povinnosti uplatnenia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na vyššie uvedený prostriedok procesnej obrany, pretože bol uplatnený neskoro a nesplňa ani podmienku novoty podľa § 366 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“).

11. K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvej inštancie neposúdil námietky premľania práva na zaplatenie úroku z omeškania a práva na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky odvolací súd uviedol, že je pravdou, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie a vysporiadanie sa s touto námietkou žalovaného. Podľa odvolacieho súdu však nejde o takú vadu napadnutého rozhodnutia, v dôsledku ktorej by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd pri tomto závere vychádzal zo skutočnosti, že ako samotný žalovaný v odvolaní správne uviedol, úroky z omeškania z priznaného plnenia - zmluvnej pokuty, ale aj paušálna náhrada spojená s uplatňovaním pohľadávky, sú príslušenstvom pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni plnenie, v danom prípade zmluvnú pokutu ako samostatné majetkové právo, ktoré je spôsobilé na to, aby bolo ďalej úročené úrokom z omeškania. Pokiaľ preto súd prvej inštancie priznal žalobkyni ňou uplatnený nárok, ktorý má povahu zmluvnej pokuty ako samostatného majetkového práva a neprihliadol na žalovaným uplatnenú námietku jeho premľania,

potom úroky z omeškania a paušálna náhrada nákladov ako príslušenstvo k priznanej pohľadávke nemôžu byť premlčané. V súvislosti s úrokmi z omeškania sa jedná o príslušenstvo k pohľadávke, ktoré vzniká z dôvodu porušenia práva. Tiež paušálna náhrada nákladov je dôsledkom omeškania a vzniká prvým dňom omeškania dlžníka s plnením peňažného záväzku. Keďže sa jedná o nároky z porušenia práva, v danom prípade už osamostatneného majetkového plnenia, ktorým je zmluvná pokuta a keďže správne súd prvej inštalácie poukázal na to, že prvým dňom omeškania s úhradou zmluvnej pokuty bol dátum 24. augusta 2019, vzhľadom na dátum podania žaloby dňa 11. septembra 2019, priznaný úrok z omeškania a ani paušálna náhrada premlčaná nie je a okresný súd postupoval správne, keď tento nárok žalobkyni priznal.

12. V súvislosti s poslednou odvolacou námietkou žalovaného, a to že súd prvej inštalácie sa nezaoberal rozporom uplatňovaného práva žalobkyne s poctivým obchodným stykom, odvolací súd poukázal na bod 19. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštalácie a uviedol, že ho nepovažoval za nepreskúmateľné, pretože okresný súd vysvetlil, že skutkové výhrady žalovaného o porušovaní povinností žalobkyne sa týkali istiny, t. j. hlavného záväzku zabezpečeného zmluvnou pokutou, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté tak, že na jeho plnenie bol žalovaný zaviazaný. Ďalej uviedol, že výhrady žalovaného o konaní žalobkyne v rozpore s poctivým obchodným stykom pri uplatňovaní zmluvnej pokuty a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty skutkovo odôvodnil žalovaný opätovne len jeho tvrdením o porušovaní povinností zo strany žalobkyne pri vyúčtovaní ceny plnenia, t. j. základnej povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou. Takéto tvrdenie je však irelevantné, pretože bolo predmetom pôvodného konania. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pretože ako akcesorické právo je viazané práve na základnú povinnosť, kde porušenia žalobkyne tejto základnej povinnosti žalovaný už namietať v pôvodnom konaní, v ktorom na ne nebolo prihliadnuté a hlavná pohľadávka, t. j. cena plnenia zabezpečená zmluvnou pokutou bola žalobkyni právoplatne priznaná. Súd prvej inštalácie postupoval správne, keď na tieto skutkové tvrdenia neprihliadol ani v súvislosti s výhradami pri uplatňovaní pohľadávky - zmluvnej pokuty v rozpore s poctivým obchodným stykom, pretože skutkovo sa tieto výhrady týkali porušenia základnej primárnej povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou a tieto skutkové výhrady vo vzťahu k hlavnej povinnosti boli predmetom pôvodného konania, v ktorom bol žalovaný právoplatne zaviazaný na úhradu zabezpečeného peňažného záväzku, vrátane úroku z omeškania. Znamená to, že právoplatne už bolo rozhodnuté aj o omeškaní žalovaného s úhradou primárneho záväzku, pričom na vznik omeškania s úhradou tohto záväzku je viazaný vznik zmluvnej pokuty, ktorá je predmetom tohto konania.

13. Keďže žalovaný nenamietať uplatňovanie nároku v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku z dôvodu súbehu zmluvnej pokuty a úroku z omeškania, odvolací súd sa preto súbehom istiny, úroku z omeškania z nej a zmluvnej pokuty a úroku z omeškania z nej nezaoberal.

14. Podľa odvolacieho súdu okresný súd dal správnu a vyčerpávajúcu odpoveď na základné sporné otázky v tomto konaní, ktorými bolo vysporiadanie sa s otázkou premlčania zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania, ako aj posúdenie účinkov rozhodnutia z predchádzajúceho konania pri skutkových výhradách žalovaného vo vzťahu k ním tvrdným porušeniam povinností žalobkyne k hlavnému záväzku, ktorý bol zabezpečený zmluvnou pokutou. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu v napadnutej prvej a v tretej výrokovej vete ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštalácie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaný odôvodňoval tým, že: „súd sa odmietol zaoberať niektorými námietkami žalovaného s odôvodnením, že ich považoval za námietky, ktorých prejednaníu bránila prekážka res iudicata právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 63Cb/190/2015 (ďalej len „rozhodnutie o istine“), v ktorom sa súd vysporiadal, resp.

mal sa vysporiadať s týmito námietkami, a preto sa už nimi súd nemôže zaoberať (z dôvodu prekážky res iudicata) v konaní, v ktorom bol vydaný rozsudok napadnutý dovolaním. Následne súd pochybil aj v tom, že na skutočnostiach, ktoré boli označené ako preukázané v odôvodnení rozhodnutia o istine, čiže v inom konaní, založil ním zistený skutkový stav, a to bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli relevantne vyplynúť takéto skutkové závery. Žalovaný má za to, že prekážka veci res iudicata je prekážkou opätovného konania o nároku, o ktorom už bolo medzi tými istými osobami právoplatne rozhodnuté vo veci samej, avšak prekážku res iudicata nezakladá totožnosť námietok, ktoré boli uplatňované v rôznych konaniach. Súd nemôže odmietnuť posudzovať uplatnené námietky z dôvodu, že tieto námietky boli v inom súdnom konaní vyhodnotené ako neopodstatnené.“ Žalovaný považuje postup súdu, ktorý sa odmietol zaoberať námietkami žalovaného o neodobornom vykonaní údržby a o oprávnenom odmietnutí potvrdenia vykonania údržby a úhrady jej ceny z dôvodu, že ide o totožné námietky, ktoré boli súdom vyhodnotené ako neopodstatnené v inom konaní, za nesprávny. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na § 11 ods. 4 a § 228 ods. 1 CSP a uviedol, že Civilný sporový poriadok nestanovuje, že odôvodnením rozsudku v jednom konaní je súd viazaný v inom konaní medzi tými istými účastníkmi. V súvislosti so skutočnosťou ohľadne viazanosti súdu iným rozhodnutím súdu poukázal žalovaný na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. apríla 2016, sp. zn. 33Cdo/1919/2015.

17. Žalovaný ďalej namietal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k posúdeniu námietky rozporu výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku. Uviedol, že: „rozpor výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku nevyžaduje, aby boli porušené povinnosti; vyžaduje sa rozpor so zásadami poctivého obchodného styku. Súd sa mal z tohto dôvodu zaoberať skutočnosťou, bez ohľadu na to, či žalobca porušil alebo neporušil jeho povinnosti, či uplatňovanie týchto ďalších práv (práva na zmluvnú pokutu a úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty) nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Pri tom mal súd prihliadnuť najmä na skutočnosť, že žalovaný splnil všetky jeho ostatné povinnosti, hoci sa žalobca vyhýbal plneniu svojich povinností (predkladal cenové ponuky na opravu s cenami, ktoré boli v rozpore so zmluvou), odmietol žalovanému vysvetliť - bližšie špecifikovať nezrozumiteľný úkon, ktorého vykonanie žiadal potvrdiť v protokole o údržbe, pričom právo na zaplatenie zmluvnej pokuty zakladal žalobca na omeškaní úhrady ceny tejto údržby. Súd sa však týmito skutočnosťami nezaoberal a v podstate uviedol, že o námietkach žalovaného, či žalobca porušil povinnosti, už bolo rozhodnuté v inom rozhodnutí, ktorým je viazaný. O porušení, resp. neporušení týchto povinností nebolo rozhodnuté vo výroku rozhodnutia o istine a z tohto dôvodu ich súd musel posúdiť sám. Žalovaný vidí pochybenie súdu tiež v tom, že sa nemal zaoberať skutočnosťou, či žalobca porušil svoje povinnosti. Súd sa mal zaoberať skutočnosťou, či vzhľadom konanie žalobcu, nie je výkon jeho práv v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, čo však nespravil. Súd tým porušil právo žalovaného, aby sa vysporiadal s relevantnými námietkami žalovaného, čím porušil právo žalovaného na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

18. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný odôvodňoval tým, že nevyriešenou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie súdu je otázka, ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania. Žalovaný má za to, že rozsudok NS SR z 27. marca 2008 sp. zn. 4Cdo/222/2005, na ktorý poukázal odvolací súd, vychádzal z iných špecifických skutkových okolností, pri ktorých už bola hlavná povinnosť premlčaná. Za týchto špecifických okolností mohol súd uviesť, že premlčaním práva na splnenie hlavného peňažného záväzku dochádza k premlčaniu práva na pokutu dohodnutú za omeškanie so splnením hlavného záväzku vo forme určitého percenta za určitý časový úsek (t.j. narastajúcim spôsobom za pokračujúce omeškanie), a to za dobu omeškania nasledujúcu po premlčení hlavného záväzku. Z rozsudku sp. zn. 4Cdo/222/2005 nevyplýva, že sa v ňom súd chcel vyjadriť ku všetkým možnostiam premlčania práva na zaplatenie takejto zmluvnej pokuty a že by vylučoval iný spôsob premlčania práva na jej zaplatenie. Podľa žalovaného je nutné závery rozsudku sp. zn. 4Cdo/222/2005 interpretovať tak, že v prípade, keď už došlo k premlčaniu hlavného záväzku, že neexistuje relevantný dôvod, aby nedošlo aj k premlčaniu práva na takúto zmluvnú pokutu za obdobie po premlčení hlavného záväzku, pričom tieto závery nemožno bez akejkoľvek odchýlky aplikovať v súvislosti s posúdením premlčania žalobkyninho prípadného práva na zaplatenie zmluvnej pokuty.

Odvolaací súd túto nevyriešenú otázku premŕčania práva na zaplavenie zmluvnej pokuty posúdil tak, že zmluvná pokuta určená percentuálnou sadzbou sa premŕčuje v štvorročnej premŕčacej lehote, ktorá plynie za každý deň omeškania so splnením zmluvnou pokutou zabezpečovanej záväzku a že v prípade premŕčania zabezpečovanej záväzku sa premŕčí aj právo na zmluvnú pokutu za dobu omeškania po premŕčení zabezpečovanej záväzku. Žalovaný považuje takéto vyriešenie otázky premŕčania za nesprávne, pričom správne vyriešenie tejto otázky je rozhodujúce pre rozhodnutie o práve žalobcu. Žalovaný má za to, že pre vyriešenie otázky premŕčania žalobcom uplatnenej zmluvnej pokuty je potrebné vziať v zreteľ nielen kogentné ustanovenie § 393 a § 397 Obchodného zákonníka, ale aj ustanovenie § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravujúce možnosť dojednať zmluvnú pokutu a ustanovenie § 408 Obchodného zákonníka, ako aj skutočnosť, že ustanovenie § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri obchodnoprávných vzťahoch neuplatňuje.

19. S prihliadnutím na citované ustanovenie § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka má žalovaný za to, že zmluvná pokuta, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, musí byť vykladané len spôsobom, že: i) stanovuje spôsob výpočtu výšky zmluvnej pokuty, ii) stanovuje povinnosť, pri ktorej porušení vzniká právo na zaplavenie zmluvnej pokuty (tou je napr. povinnosť zaplatiť faktúru do dohodnutej doby, čiže do termínu je splatnosti), iii) nestanovuje, že v každý deň omeškania vzniká nové samostatné právo na zaplavenie zmluvnej pokuty. Žalovaný ďalej uviedol, že zmluvná pokuta je dojednaná pre prípad porušenia, nie porušovania dohodnutej povinnosti a v prípade jej porušenia je ten, kto takúto povinnosť poruší, povinný zaplatiť zmluvnú pokutu v dohodnutej výške, resp. vo výške stanovenej podľa dohodnutého spôsobu určenia. Právnou skutočnosťou, ktorá spôsobuje vznik práva na zaplavenie zmluvnej pokuty, je porušenie povinnosti, ktorej splnenie je zabezpečené zmluvnou pokutou. Ustanovenie § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravuje len časť formálnych podmienok požadovaných pre platné dohodnutie zmluvnej pokuty a odstraňuje pochybnosť, či možno platne dohodnúť zmluvnú pokutu, ktorej výška nie je dohodnutá určitou sumou, ale je dohodnutý spôsob jej určenia. Ustanovenie § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka ani žiadne iné ustanovenie právnych predpisov nestanovuje žiadny špecifický režim v súvislosti so vznikom práva na zaplavenie zmluvnej pokuty, ktorá má dohodnutý spôsob určenia výšky zmluvnej pokuty. Pre vznik práva na zaplavenie zmluvnej pokuty je rozhodné porušenie povinnosti. Porušenie povinnosti nastáva omeškaním s jej splnením. Žalovaný má teda za to, že splniť povinnosť/záväzok so stanovenou splatnosťou možno porušiť len raz a nie je ju možné porušiť opakovane, ale je možné len zotrvať v porušení povinnosti. Napr. záväzok so splatnosťou 11. mája 2022 je porušený 12. mája 2022 o 0:00 a až do momentu jeho splnenia zostáva dlžník v omeškaní s jeho splnením, ale neporušuje ho opakovane. Keďže zotršťvanie v omeškaní nespôsobuje opätovné porušenie povinnosti, potom nemôže spôsobiť ani vznik ďalšieho práva na zaplavenie zmluvnej pokuty. Podľa žalovaného nie je žiaden relevantný dôvod, aby tomu bolo inak v prípade, ak výška zmluvnej pokuty závisí aj od dĺžky omeškania. V takom prípade môže mať zotršťvanie v omeškaní vplyv len na výšku zmluvnej pokuty a nemôže spôsobiť počas jednotlivých období omeškania vznik samostatných práv na zaplavenie zmluvnej pokuty. Uvedené podľa žalovaného potvrdzuje aj § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva že zmluvná pokuta musí mať dojednanú výšku, alebo spôsob určenia výšky (neupravuje spôsob určenia práva na zaplavenie zmluvnej pokuty). Z ustanovenia § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ani zo žiadneho iného ustanovenia právnych predpisov nevyplýva, že by existoval akýkoľvek rozdiel medzi tým, kedy a za akých podmienok vzniká právo na zaplavenie zmluvnej pokuty, ktorá je dohodnutá v presne stanovenej výške a zmluvnou pokutou s dohodnutým spôsobom určenia. Žalovaný má za to, že neexistuje žiaden relevantný dôvod, ktorý by odôvodnil potrebu takéhoto rozdielu. Zotršťvanie v porušení povinnosti zabezpečenej zmluvnou pokutou určenou percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania nespôsobuje to, že by bola povinnosť porušovaná opakovane v každý deň, ani že by každý deň vzniklo ďalšie právo na zmluvnú pokutu. Takéto zotršťvanie v porušení povinnosti má vplyv len na výšku zmluvnej pokuty, pričom právo na zaplavenie zmluvnej pokuty vzniká momentom porušenia povinnosti, čiže momentom omeškania.

20. Žalovaný poukázal tiež na ustanovenie § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka a zopakoval, že považuje za nesprávny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého právo na zaplavenie zmluvnej pokuty, ktorej spôsob určenia výšky je stanovený ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, sa premŕčuje

samostatne za každý deň omeškania. Žalovaný taktiež považuje za nesprávny záver súdu, že v prípade premlčania zabezpečovanej povinnosti sa premlčí aj právo na zaplatenie zmluvnej pokuty za obdobie, ktoré nasleduje po premlčaní zabezpečovanej povinnosti (zdieľa jej osud). Pripustenie takéhoto záveru by po zohľadnení ustanovenia § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka o maximálnej premlčacej dobe, ktorej plynutie sa ničím neprerušuje, spôsobovalo to, že časť veriteľovho práva na zaplatenie zmluvnej pokuty by sa mohla premlčať, hoci by ju v konaní ani nemohol uplatniť. Zmluvnú pokutu za omeškanie, napr. za desiaty rok a prvý deň omeškania, by mohol veriteľ uplatniť až po tomto dni, avšak v tom čase by už bola vždy premlčaná zabezpečovaná povinnosť, čoho dôsledkom by bolo aj premlčanie práva na zmluvnú pokutu za tento a každý nasledujúci deň omeškania. Žalovaný má za to, že nie je možný taký výklad právnych predpisov, ktorý by v konečnom dôsledku mohol spôsobiť, že by nastalo premlčanie práva, ktoré nemohlo byť ešte ani uplatnené. Pri rešpektovaní záverov odvolacieho súdu by takéto premlčanie mohlo nastať. Žalovaný má za to, že skutočnosti uvedené v ods. 29 až 32 dovolania tiež potvrdzujú, že právo na zaplatenie zmluvnej pokuty sa premlčuje v štvorročnej premlčacej lehote, ktorá začne plynúť prvým dňom omeškania so splnením zmluvnou pokutou zabezpečenej povinnosti, a to bez ohľadu na to, či je dohodnutá výška zmluvnej pokuty alebo je dohodnutý spôsob určenia výšky zmluvnej pokuty. Podľa žalobcom a súdom tvrdených skutočností povinnosť, z ktorej porušenia vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, bola porušená dňa 02.04.2015, pričom žaloba, ktorou sa žalobca domáhal uhradenie zmluvnej pokuty bola podaná až dňa 11.09.2019, čiže po uplynutí premlčacej doby práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Odvolací súd nesprávne právne posúdil právnu otázku premlčania práva na zaplatenie zmluvnej pokuty, čo spôsobilo aj nesprávne právne posúdenie otázky premlčania jej príslušenstva. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má žalovaný za to, že je naplnený dovolací dôvod stanovený § 421 CSP.

21. K dovolaniu sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá sa s námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní nestotožnila. Po rekapitulácii skutkového stavu uviedla, že predmetom tohto konania bolo právo žalobkyne na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia včasnej úhrady hlavného záväzku žalovaného zabezpečeného zmluvnou pokutou, ktorý bol žalobkyni právoplatne priznaný. Pre priznanie nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty bola žalobkyňa povinná preukázať i) platné dojednanie zmluvnej pokuty medzi stranami; ii) porušenie povinnosti, ku ktorej je zmluvná pokuta viazaná; iii) dobu trvania porušenia povinnosti, za ktorú patrí nárok na zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta bola dojednaná v čl. 7 ods. 2 zmluvy o poskytovaní pozáručných servisných služieb a opráv č. 7205/2011 (ďalej len „zmluva“), z ktorého vyplýva, že zmluvná pokuta bola dojednaná pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného včas uhradiť peňažný záväzok, t. j. pre prípad jeho omeškania so zaplatením peňažného záväzku vzniknutého zo zmluvy. Platnosť dojednania žalovaný nerozpíral. Porušenie povinnosti, ku ktorej je zmluvná pokuta viazaná zmluvná pokuta bola uplatnená k porušeniu povinnosti žalovaného zaplatiť včas faktúru č. 20150014 na sumu vo výške 50 388 eur, a teda k porušeniu povinnosti žalovaného zaplatiť včas faktúru, ktorej úhrady sa žalobkyňa domáhala v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/190/2015. Z obsahu odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 8. júna 2017, č. k. 63Cb/190/2015-359 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. apríla 2018, č. k. 41Cob/202/2017-417 je zrejmé, že súd dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na zaplatenie faktúry č. 20150014 odo dňa 1. apríla 2015, preto zaviazal žalovaného na úhradu istiny a že žalovaný bol s jej úhradou v omeškaní odo dňa 2. apríla 2015, preto zaviazal žalovaného na úhradu úrokov z omeškania. Súd v konaní sp. zn. 63Cb/190/2015 teda záväzne určil aj to, že žalovaný sa dostal do omeškania odo dňa 2. apríla 2015, t. j. od tohto dňa začal porušovať svoju povinnosť zabezpečenú zmluvnou pokutou. Žalovaný porušoval svoju povinnosť až do dňa 13. júna 2018, keď uhradil žalobkyni celú žalovanú sumu. Z vyššie uvedeného podľa názoru žalobkyne vyplýva, že otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci boli záväzne vyriešené v konaní sp. zn. 63Cb/190/2015 a ich vyriešenie bolo pre súd záväzné aj v tomto konaní. Žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie prvoinštančného a ani odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné a nedostatočne neodôvodnené, pretože prvoinštančný a aj odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Rozhodnutia sú dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, pričom ako celok spĺňajú parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. S poukazom na uvedené žalovaný nedôvodne argumentuje, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a svojvoľný.

22. K právnej otázke nastolenej žalovaným - ako sa premŕčuje právo na zaplataenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, žalobkyňa uviedla, že žalovaný v podanom dovolaní iba polemizuje so závermi rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2005 a iba účelovo spochybňuje jeho aplikovateľnosť a súčasne žalovaný iba opakuje svoje tvrdenia a presvedčenia zo svojich predchádzajúcich vyjadrení. Žalovaný však nezohľadnil ďalšie argumenty, ktoré odvolací súd použil pri svojom posudzovaní otázky premŕčania, najmä názory odbornej praxe a tiež judikaturu Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj ako „NS ČR“). Žalobkyňa má za to, že žalovaný neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia ako to vyžaduje ustanovenie § 432 ods. 2 CSP. Odvolací súd nastolenú otázku správne právne posúdil a rovnako aj náležite odôvodnil. Ďalej žalobkyňa uviedla, že možno súhlasiť s tvrdením žalovaného, že uvedená otázka „ako sa premŕčuje právo na zaplataenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania“, nebola doposiaľ rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky riešená/vyriešená (s výnimkou konania sp. zn. 4Cdo/222/2005). Súčasne poukázala na skutočnosť, že nastolená právna otázka už bola vyriešená českým najvyšším súdom. Žalobkyni je známe, že rozhodnutia českého najvyššieho súdu nespádajú pod ustálenú rozhodovaciu prax, avšak poukazuje na ne v rámci komparatívneho výkladu práva (zvlášť v prípadoch, keď v čase vydania týchto rozhodnutí bola právna úprava posudzovanej veci totožná). Na judikaturu súdov Českej republiky poukázal pri svojom odôvodnení aj odvolací súd, pričom uviedol, že síce nie je judikaturou najvyššej súdnej inštancie na území Slovenskej republiky, avšak jej závery vychádzajú z totožnej právnej úpravy, pričom odvolací súd sa s týmito závermi stotožňuje. Podľa rozsudku NS ČR z 29. októbra 2002, sp. zn. 29Odo/847/2001, uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí Najvyššieho súdu pod č. R 36/2003, pri práve na zaplataenie zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania s platením peňažného záväzku preto začína plynúť premŕčacia doba v zmysle § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka nielen prvým dňom omeškania, ale aj každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniklo veriteľovi právo na zmluvnú pokutu. Právo na zaplataenie takto dohodnutej zmluvnej pokuty vzniknutej za určitý deň omeškania sa preto premŕčí uplynutím štvorročnej premŕčacej doby počítanej od tohto dňa (§ 393 ods.1, § 387 ods.1, § 397 Obchodného zákonníka). Podľa rozsudku NS ČR z 27. januára 2011, sp. zn. 33Cdo/2637/2008, pri práve na zmluvnú pokutu, ktorá je dojednaná percentuálnou sadzbou z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, beží premŕčacia doba pri každom jednotlivom práve na zmluvnú pokutu samostatne a nepremŕčuje sa teda ako celok. Žalobkyňa dala tiež do pozornosti názory odbornej praxe, ktoré rovnako zastávajú názor, že zmluvná pokuta dojednaná narastajúcim spôsobom sa premŕčuje za každý deň samostatne, aj keď argumentácia v prospech tohto názoru je rôzna. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

24. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Súvisí to s tým, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým zákonným obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza,

že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

26. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ vysvetlil, konkretizoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje ním uvedené zákonné ustanovenie. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (napr. 3Cdo/235/2016).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

27. Žalovaný odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa 420 písm. f/ CSP tým, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, pretože súd sa odmietol zaoberať niektorými námietkami žalovaného s odôvodnením, že ich považoval za námietky, ktorých prejednaniu bránila prekážka res iudicata právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 63Cb/190/2015. Podľa dovolateľa následne súd pochybil aj v tom, že na skutočnostiach, ktoré boli označené ako preukázané v odôvodnení rozhodnutia o istine, čiže v inom konaní, založil ním skutkový stav bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli relevantne vyplynúť takéto skutkové závery. Z dovolania vyplýva, že námietkami, ktorými sa súd odmietol zaoberať, boli námietky o neodbornom vykonaní údržby a námietky o oprávnenom odmietnutí potvrdenia vykonania údržby a úhrady jej ceny.

28. Dovolací súd poukazuje na body 45. až 48. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Podstatou argumentácie odvolacieho súdu bol názor, že tým, že v predchádzajúcom konaní bola žalobkyni priznaná istina spočívajúca vo vyúčtovanej cene plnenia, t. j. bola priznaná hlavná pohľadávka, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou, znamená, že o existencii, oprávnenosti, dôvodnosti, ako aj o výške hlavnej pohľadávky, t. j. zabezpečeného práva bolo už rozhodnuté právoplatným rozsudkom súdu. Zároveň bolo právoplatne rozhodnuté aj o tom, že s úhradou hlavného záväzku sa žalovaný dostal do omeškania od 2. apríla 2015, nakoľko od tohto dňa bol priznaný žalobkyni úrok z omeškania právoplatným rozsudkom súdu v predchádzajúcom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie postupoval správne, keď neprihliadal na tie skutkové výhrady žalovaného voči hlavnej pohľadávke, t. j. zabezpečenému právu (vyúčtovanej cene plnenia), keď spochybňoval aj v tomto konaní o zaplatení zmluvnej pokuty neodbornosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu.

29. Odvolací súd zdôraznil skutočnosť, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia povinnosti včasnej úhrady tohto hlavného záväzku žalovaného, ktorý bol žalobkyni právoplatne priznaný (vrátane prvého dňa omeškania s úhradou tohto hlavného záväzku) v predchádzajúcom konaní. Otázky medzi stranami sporu týkajúce sa existencie a výšky zabezpečenej pohľadávky, vrátane určenia okamihu vzniku omeškania s povinnosťou včasnej úhrady boli už právoplatne rozhodnuté a nie sú preto predmetom tohto konania. Podľa odvolacieho súdu, predmetom tohto konania je identifikácia, či sa jedná o totožnú peňažnú povinnosť, ktorá už bola právoplatne priznaná v predchádzajúcom konaní, zistenie, či došlo k splatnosti zmluvnej pokuty, ktorá je viazaná na porušenie povinnosti včasnej úhrady hlavného záväzku a vysporiadanie sa s otázkou premĺčania, ktorú uplatnil žalovaný.

30. Pre ďalšie zaoberanie sa touto námietkou žalovaného je potrebné poukázať na zmluvné dojednanie, ktoré je pre posudzovanie tejto námietky podstatné, a to na čl. 7.2. zmluvy. Z tohto článku vyplýva, že v

případe nesplnenia povinnosti včas uhradiť dohodnutú cenu, vznikne žalovanému povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu. Možno teda konštatovať, že jediným momentom, kedy žalovanému vznikne povinnosť zaplatiť úroky z omeškania a kedy mu súčasne vznikne povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, je nezaplatenie dohodnutej ceny včas. Skutočnosť, že žalovaný porušil povinnosť zaplatiť cenu diela a zároveň deň, kedy sa tak stalo, sa v predchádzajúcom konaní premietla do výroku právoplatného rozhodnutia, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť istinu 50 388,- eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej istiny od 2. apríla 2015 do zaplatenia.

31. Dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2017, sp. zn. 3Cdo/115/2016, v zmysle ktorého súdna prax i odborné publikácie sa zhodujú v názore, že právoplatným rozsudkom súdu ukladajúcim povinnosť sa pre adresátov účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 159 ods. 2 O. s. p. zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O. s. p.). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané; jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (porovnaj napr. Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, Praha 2009, str. 425). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (*rei iudicatae*) bráni opätovnému prejednávaniu veci, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté. O rovnakú vec ide vtedy, ak v neskoršom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom bolo už v inom konaní právoplatne rozhodnuté a týka sa rovnakého predmetu konania a rovnakých osôb. Záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (*impedimentum rei iudicatae*), čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady *ne bis in idem*, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Naopak o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípade, ak súd určitú otázku v konaní posúdi prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia. Výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť. Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/2/2014 z 30. októbra 2014). Inak povedané prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom (ďalšom) občianskom súdnom konaní s neidentickým predmetom konania (inak by tu bola prekážka *rei iudicatae*) je pre súd záväzný, ak právoplatným rozsudkom už bolo o danej otázke rozhodnuté. Aby však takéto posúdenie bolo záväzné, otázka, ktorá je predbežnou otázkou v novom ďalšom konaní, musela byť v predchádzajúcom súdnom konaní právoplatne skončenom priamym predmetom sporu a musela byť posúdená vo výroku rozsudku. Právne posúdenie predbežnej otázky v odôvodnení rozhodnutia nemôže predurčovať hmotnoprávny stav pre rozhodnutie, ktoré ešte súdom nebolo vydané, pretože by tým dochádzalo k obmedzeniu subjektívneho hmotného práva žalobcu a jeho výkonu. Súd je teda viazaný iba výrokom rozsudku, nie jeho odôvodnením. Pre súd je záväzné posúdenie predbežnej otázky uskutočnené v inom konaní medzi totožnými účastníkmi, ak ide o otázku riešenú vo výroku rozhodnutia, t. j. otázku, ktorá bola predmetom konania, pričom riešenie ostatných otázok, s ktorými sa súd musel v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať, nie je pre súd v inej veci záväzné (porovnaj rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo/2804/2012 z 12. júna 2014 a sp. zn. 32Cdo/4004/2014 z 3. decembra 2013). Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama), je týmto vyriešením viazaný (ustanovenie § 159 ods. 2 O. s. p. predstavuje totiž vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta O. s. p. osobitnú procesnú úpravu). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010 z 31. januára 2012).

32. Aplikujúc tieto závery na posudzovaný prípad možno konštatovať, že súdy konajúce o nároku žalobkyne na zaplatenie zmluvnej pokuty boli viazané právoplatným rozhodnutím, ktorým bola

deklarovaná povinnosť žalovaného zaplatiť istinu a ktorým bol súčasne deklarovaný deň omeškania so zaplatením istiny (2. apríla 2015). V tomto konaní preto súdy neboli oprávnené opätovne vyhodnocovať námietky žalovaného, ktoré sa týkali samotnej existencie hlavnej pohľadávky (t. j. ceny diela), prípadne ktoré sa týkali okamihu porušenia povinnosti včasnej úhrady tejto pohľadávky. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že iné námietky ako neodbornosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu, ktorým sa súdy odmietli zaoberať, žalovaný v tomto konaní nevzniesol.

33. Dovolateľ súčasne argumentoval existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP aj námietkou, že odvolací súd založil skutkový stav na skutočnostiach označených ako preukázané v odôvodnení iného rozhodnutia o istine bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli takéto skutkové závery vyplynúť. Uvedené možno posúdiť ako námietku nesprávneho hodnotenia dôkazov. V súvislosti s preskúmaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (ICdo/145/2020). V rámci tohto dôvodu prípustnosti dovolania je však najvyšší súd oprávnený preskúmať logickú, funkčnú a teleologickú konzistentnosť hodnotenia dôkazov ako súčasť posudzovania práva na spravodlivý proces (III. ÚS 104/2022). Preskúmaním hodnotenia dôkazov vo vyššie uvedených intenciách dovolací súd konštatuje, že krajský súd nevyhodnotil dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd vyhodnocoval dotknuté skutočnosti v kontexte prekážky právoplatne skončenej veci a prejudiciálnych účinkov. Kontrolou hodnotenia dôkazov odvolacím súdom aj s poukazom na vyššie uvedené závery týkajúce sa viazanosti právoplatným rozhodnutím nebolo zistené porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces.

34. Dovolateľ ďalej v rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP namietal, že rozhodnutie je arbitrárne a svojvoľné vo vzťahu k posúdeniu námietky rozporu výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku. Podľa dovolateľa sa mal súd bez ohľadu na to, či žalobkyňa porušila alebo neporušila jej povinnosti zaoberať, či uplatňovanie týchto ďalších práv (práva na zmluvnú pokutu a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty), nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Mal prihliadnuť najmä na skutočnosť, že žalovaný splnil všetky ostatné povinnosti, hoci sa žalobkyňa vyhýbala plneniu svojich povinností, odmietol vysvetliť úkon, ktorého vykonanie žiadal potvrdiť v protokole o údržbe.

35. K tejto námietke dovolateľa poukazuje dovolací súd na body 67. až 73. napadnutého rozsudku krajského súdu. Z tejto časti odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neexistencii rozporu so zásadami poctivého obchodného styku. Aj v súvislosti s touto námietkou žalovaného súd prvej inštancie poukázal na to, že skutkové tvrdenia vo vzťahu k vyúčtovanej faktúre, to znamená k cene plnenia, už boli predmetom riešenia pôvodného konania vedeného pod sp. zn. 63Cb/190/2015. Keďže cena plnenia bola už žalobkyni právoplatne priznaná, boli výhrady žalovaného o konaní žalobkyne v rozpore s poctivým obchodným stykom pri uplatňovaní zmluvnej pokuty a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty, ktoré žalovaný opätovne skutkovo odôvodnil porušením povinnosti zo strany žalobkyne pri vyúčtovaní ceny plnenia, irelevantné.

36. Odvolací súd zopakoval k námietke žalovaného o konaní žalobkyne v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, v zmysle ktorej hoci samotná žalobkyňa porušovala svoje povinnosti, uplatňoval jednaj nárok na istinu s úrokom z omeškania, ako aj na zmluvnú pokutu s úrokom z omeškania, že táto námietka je založená na jeho výhradách o neplnení povinnosti žalobkyne vo vzťahu k hlavnej zabezpečenej pohľadávke, ktorá bola žalobkyni priznaná právoplatným rozhodnutím súdu. Na základe uvedeného považoval záver súdu prvej inštancie o neexistencii rozporu so zásadami poctivého obchodného styku pri uplatnení zmluvnej pokuty, za správny.

37. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a

právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2022, 1550 s.). Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach prezentovali názoru, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplyva pre stranu sporu právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, 3Cdo/129/2018 a 3Cdo/162/2018).

38. Dovolací súd s poukazom na body 27. až 37. uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolateľ neuviedol to, aký nesprávny procesný postup súdu, ktorý mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, teda v posudzovanom prípade nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

39. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

40. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe). Pojem "vyriešená otázka" treba vykladať ako "otázka vyriešená ustálené". Nemožno ho vykladať tak, že ide o otázku, ktorá vôbec nebola riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu. Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze zo 6. októbra 2020, č. k. I. ÚS 115/2020 uviedol, že: „na posúdenie, či ide o otázku už vyriešenú ustálené, treba potom aplikovať výklad najvyššieho súdu o ustálenej praxi dovolacieho súdu. Podľa najvyššieho súdu „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“ (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí. Ak aj najvyšší súd mieni pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu začleniť aj v príslušnej zbierke nepublikované rozhodnutia, musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. Len tak sa naplní záver, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú. K tomu, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej

lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo. Ak by však takéto nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu neboli verejne dostupné a dohľadateľné (ako napr. najvyšším súdom uvádzané rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 126/97), nemožno ich považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu. Ustálená prax musí byť zrejmá nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, prípadne sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre najvyšší súd impulzom na jeho publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovolacieho súdu vyriešenú alebo nie (pozri aj I. ÚS 51/2020).

41. V prejednávanej veci žalovaný v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vymedzil právnu otázku v znení ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania.

42. Dovolací súd uvádza, že dovolateľom vymedzená právna otázka už bola najvyšším súdom vyriešená v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2021, sp. zn. 2Obdo/3/2021. Najvyšší súd v uvedenom uznesení vyslovil právny názor, podľa ktorého: „každým ďalším dňom po dobu, čo trvá omeškanie dlžníka s plnením záväzku, dlžník opätovne porušuje povinnosť plniť riadne a včas a z tohto dôvodu za každý ďalší deň omeškania vzniká veriteľovi právo na zmluvnú pokutu. Uvedené znamená, že pri zmluvnej pokute dojednanej fixnou sadzbou za jeden kalendárny deň omeškania začína plynúť premlčacia doba nielen prvým dňom omeškania, ale každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniká veriteľovi právo na zmluvnú pokutu.

43. Právny názor prijatý v predmetnom rozsudku NS SR je aplikovateľný v prejednávanej veci a najvyšší súd sa s ním plne stotožňuje. Preto najvyšší súd nevzhliadol dôvod odkloniť sa od právneho názoru na obdobnú právnu otázku vyjadreného v uznesení sp. zn. 2Obdo/3/2021. Aj napriek tomu, že existuje uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/3/2021, dovolací súd konštatuje, že právna otázka nastolená dovolateľom dovolaní, nebola dovolacím súdom ustálené vyriešená (viď bod 40.). Vzhľadom k tomu, že predmetná právna otázka nebola doposiaľ vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ustálené, dovolací súd považuje za potrebné právne posúdenie vo vzťahu k položenej právnej otázke ustáliť.

44. Pre posúdenie otázky premlčania/nepremlčania práva na zaplatenie zmluvnej pokuty súd prvej inštancie v prvom rade správne aplikoval na daný právny vzťah úpravu premlčania podľa Obchodného zákonníka, pričom vychádzal z dohody zmluvných strán vyplývajúcej z čl. 9 bod 9 zmluvy uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, v ktorom si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na daný právny vzťah. Zároveň charakter obchodnoprávneho vzťahu je daný aj povahou subjektov zmluvných strán v zmysle § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka (v podrobnostiach bod 50. odôvodnenia napadnutého rozsudku). S poukazom na uvedené najvyšší súd vyhodnotil námietku dovolateľa o potrebe aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka ako nedôvodnú.

45. Ďalej bolo potrebné pristúpiť k posúdeniu charakteru porušenia povinnosti a momentu vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. V tomto smere je rozhodujúce dojednanie o spôsobe určenia výšky zmluvnej pokuty. Zmluvné strany v čl. 7 ods. 2 zmluvy dojednali, že zmluvná pokuta je určená percentuálnou sumou z dlžnej čiastky za každý deň omeškania. Inak povedané zmluvná pokuta bola zjednaná ako sadzba za určitú jednotku času, kedy je jej výška závislá na dĺžke omeškania. Odvolací súd v bode 53. odôvodnenia uviedol, že: „pri takto určenom spôsobe zmluvnej pokuty percentuálnou sadzbou za každý deň porušenia povinnosti dochádza k porušeniu povinnosti opakovane a tým aj právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká opakovane každým dňom omeškania, teda opakovaným porušením povinností v určitom časovom intervale. Ustanovenie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka spája začiatok plynutia premlčacej doby s okamihom, keď bola povinnosť porušená. Z uvedeného potom vyplýva, že pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodujúci prvý a každý nasledujúci deň omeškania s plnením povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou. Začiatok plynutia

premlčacej lehoty podľa § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka je preto spájaný s okamihom porušenia povinnosti, na ktorú je zmluvná pokuta viazaná a nie s dobou splatnosti zmluvnej pokuty. K porušeniu povinnosti dochádza opakovane, až kým nedôjde k splneniu zabezpečenej povinnosti alebo k zániku iným spôsobom. Znamená to, že je potrebné rozlišovať začiatok plynutia premlčacej lehoty na zmluvnú pokutu, ktorým je prvý deň, ako aj každý ďalší deň omeškania pri zmluvnej pokute dohodnutej percentuálnou sadzbou za každý deň porušenia, od splatnosti zmluvnej pokuty, čo súd prvej inštancie správne v napadnutom rozhodnutí aj rozlíšil. Nie je možné preto spájať začiatok plynutia premlčacej lehoty pri právach vzniknutých z porušenia povinnosti, t.j. pri zmluvnej pokute s jej splatnosťou. Toto rozlíšenie vzniku začatia plynutia premlčacej lehoty a jej splatnosti uviedol aj NS SR v rozhodnutí sp.zn. 1MOBdo/6/2011.“

46. Dovolací súd uvádza, že vo veci konajúce súdy (súd prvej inštancie a odvolací súd) správne posúdili otázku charakteru porušenia povinnosti zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou a dospeli k názoru, že sa jedná o opakované porušovanie povinnosti. Odvolací súd správne v bode 53. poukazoval na potrebu aplikácie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a vysvetlil, že začiatok plynutia premlčacej lehoty podľa uvedeného ustanovenia je spájaný s okamihom porušenia povinnosti, na ktorú je zmluvná pokuta viazaná a nie s dobou splatnosti zmluvnej pokuty. Pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodujúci prvý a každý nasledujúci deň omeškania s plnením povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou.

47. Najvyšší súd sa stotožňuje aj so záverom súdov vo veci konajúcich o nepremŕaní práva na zapltenie zmluvnej pokuty s odôvodnením, že keďže žalobkyňa podala žalobný návrh na súd dňa 11. septembra 2019 a zmluvnú pokutu dojednanú percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania si uplatnila za obdobie od 11. septembra 2015 do 13. júna 2018, počas ktorého k odstráneniu vytýkaných väd žalovaným preukázateľne nedošlo, pri zohľadnení všeobecnej štvorročnej premlčacej doby (§ 397 Obchodného zákonníka) to znamená, že si žalobkyňa právo na zapltenie zmluvnej pokuty uplatnila včas a k jeho premlčaniu nedošlo.

48. Najvyšší súd považuje za potrebné vyjadriť sa k aplikácii rozsudku najvyššieho súdu z 27. marca 2008, sp. zn. 4Cdo/222/2005 na rozhodovanú vec. Uvedený rozsudok, na ktorý v napadnutom rozsudku poukázal odvolací súd vychádza z odlišného skutkového stavu ako je to v posudzovanej veci. V prípade rozsudku sp. zn. 4Cdo/222/2005 bola hlavná povinnosť premlčaná, zatiaľ čo v posudzovanej veci k premlčaniu hlavnej povinnosti nedošlo. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že námietkou premlčania zmluvnej pokuty sa možno brániť za čas od uplynutia premlčacej doby na splnenie hlavného záväzku, ale nedáva odpoveď na spôsob akým sa počíta lehota pri uplatnenej námietke premlčania práva na zmluvnú pokutu a ani neposudzuje charakter porušenia povinnosti a moment vzniku práva na zapltenie zmluvnej pokuty. Najvyšší súd v zmysle uvedeného dospel k názoru, že závery prijaté v poukazovanom rozsudku nemožno bez akejkoľvek odchýlky aplikovať na posudzovanú vec.

49. Pokiaľ ide o poukazovanie na judikatúru NS ČR v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, v tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že závery prijaté v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. októbra 2002, sp. zn. 29Odo/847/2001 zverejnenom v Sbirke soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. R 36/2003 sú aplikovateľné na posudzovanú vec. NS ČR v uvedenom rozsudku dospel k záveru, že u práva na smluvní pokutu jako práva vzniklého z porušení povinnosti je třeba aplikovat ustanovení § 393 odst. 1 obch. zák., které počátek běhu promlčecí doby spojuje se dnem, kdy byla povinnost porušena (s výjimkou výše zmíněných zvláštních úprav). Je nepochybné, že povinnost splnit závazek řádně a včas (srov. § 365 obch. zák.) je porušena již okamžikem marného uplynutí doby jeho splatnosti, přičemž za den, kdy byla povinnost nejdříve porušena, je třeba považovat první den prodlení dlužníka, tedy v posuzovaném případě den 19. 10. 1994. Ovšem povinnost splnit závazek řádně a včas v důsledku jejího porušení a nastalého prodlení nezaniká a trvá dál až do doby poskytnutí řádného plnění nebo do doby, kdy zanikne jiným způsobem (srov. § 365 obch. zák.), přičemž povinnost, jejíž splnění bylo zajištěno smluvní pokutou, je dlužník zavázán plnit (není-li sjednáno jinak) i po jejím zaplacení (§ 545 odst. 1 obč. zák.). Proto každým dalším dnem po dobu, po kterou trvá prodlení, dlužník opětovně porušuje svoji povinnost plnit řádně a včas a proto za každý další den prodlení vzniká věřiteli další právo

na smluvní pokutu (shodně srov. článek Z. Kovaříka: Smluvní pokuta, publikovaný v časopise Právní rozhledy, ročník 1999, číslo 9, strana 461). U práva na zaplacení smluvní pokuty sjednané procentní sazbou ze stanovené částky za každý den prodlení s placením peněžitého závazku proto počíná běžet promlčecí doba ve smyslu § 393 odst. 1 obch. zák. nejen prvním dnem prodlení, ale i každým dalším dnem prodlení, za který vzniklo věřiteli další právo na smluvní pokutu. Právo na zaplacení takto sjednané smluvní pokuty vzniklé za určitý den prodlení se proto promlčí uplynutím čtyřleté promlčecí doby počítané od tohoto dne (srov. § 393 odst. 1, § 387 odst. 1 a § 397 obch. zák.). Z uvedeného vyplývá závěr o určení začátku plynutí promlčecí lehoty v zmysle § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj závěr o počítaní lehôt, a to samostatne od každého dňa porušenia povinnosti, t. j. omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky, s ktorými sa NS SR stotožňuje.

50. Najvyšší súd vo vzťahu k otázke spôsobu počítania lehôt konštatuje, že pri zmluvnej pokute dojednanej percentuálnou sumou z dlžnej čiastky za každý deň je povinnosť porušovaná opakovane. Nárok na zmluvnú pokutu pri takomto určení vzniká za každý deň omeškania samostatne. Inak povedané každý deň vzniká veriteľovi právo na zmluvnú pokutu, pričom pre každý denne vzniknutý nárok plynie aj samostatná premlčacia doba.

51. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že žalovaný nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

52. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalobkyne rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.